

College van Burgemeester en Wethouders
en Gemeenteraad gemeente Goeree-Overflakkee

Secretariaat:

W.J. van der Kamp
Wmo-Adviesraad GO
Postbus 338
3240 AH Middelharnis
Tel. 0187-483953
Email: wmo-go@xs4all.nl
Website: www.wmo-go.nl
Bankrek. nr.: 130438049
inzake Wmo-Adviesraad

Middelharnis, 09-12-2014 via mail
Ons kenmerk: ML/WN/WK/wk

Betreft: ongevraagd advies levensloopbestendig wonen december 2014

Geacht College en leden van de Raad,

In 2011 heeft de Wmo Adviesraad een ongevraagd advies opgesteld over Levensloopbestendig wonen en toegezonden aan de vier gemeenten op Goeree-Overflakkee. In navolging van dat advies heeft de Adviesraad een nieuw ongevraagd advies opgesteld op basis van actuele inzichten en trends. Wij hopen deze keer met u hierover in gesprek te kunnen komen.

Algemeen

Zo lang mogelijk thuis blijven wonen in je eigen vertrouwde omgeving. Het nieuwe beleid is daarop ingesteld en de meeste ouderen willen dat ook. Om dit mogelijk te maken is een goede samenwerking tussen zorg, welzijn, woningcorporatie, bouwondernemingen en gemeente noodzakelijk en kan een ingrijpende verhuizing naar b.v. een intramurale instelling uitgesteld of voorkomen worden.

De Wmo Adviesraad heeft onderzocht welke onderwerpen op het gebied van wonen en welzijn actueel zijn en welke onderwerpen de Wmo nu en in de toekomst raken. Op het terrein van wonen en welzijn is de trend van steeds langer thuis wonen duidelijk herkenbaar in diverse concepten. Vanuit eigen onderzoek is de Adviesraad van mening u dit ongevraagde advies aan te bieden.

Actualiteiten en ontwikkelingen

Aangezien de gemeente vanaf 2015 verantwoordelijk wordt voor zorg en ondersteuning thuis, zoals huishoudelijke hulp, dagbesteding, beschermd wonen, begeleiding en ondersteuning voor mantelzorgers, heeft de gemeente – naast ook een economisch belang – een groot belang bij een goede participatie met zorginstellingen, woningcorporaties, facilitaire dienstverleners en ondernemers.

Enkele ontwikkelingen en concepten die inspelen op de actualiteiten rondom wonen en welzijn:

- Samenwerken, benutten van lokale kracht.

- Nabijheid van voorzieningen: 'Senioren willen triple A wonen: Albert Heijn, Arts en Apotheek'
- Meer oog voor gedifferentieerd wonen.
- Kleinschalig wonen met 24-uurs zorg, in de wijk. Collectief wonen in een kleinschalige setting met 20 - 26 appartementen met gemeenschappelijke ruimten en zorg raakt meer in trek.
- Een 'Huis in de Wijk': wooncomplexen met een zorgsteunpunt in de wijk met zorg op afroep, aangevuld met diverse (betaalde) welzijnsactiviteiten en diensten uit de omgeving. Een zorginstelling werkt hierbij samen met leveranciers en ondernemers uit de omgeving. Zorg en service aan huis, bevordert de sociale contacten aan de deur wat een positief effect heeft tegen eenzaamheid bij ouderen. Een 'huis in de wijk' vormt de sociale cohesie en veiligheid voor zijn omgeving.
- Toepassing van domotica; de technologie die ervoor zorgt dat langer thuis wonen voor steeds meer mensen een optie wordt. Slimme technische oplossingen en robotica die helpen met allerlei handelingen rondom bed, bad en slaapkamer.
- Ouderinitiatieven voor verstandelijk gehandicapte jongvolwassenen. Initiatieven van ouders die op zoek zijn naar huisvesting voor hun kinderen in een groep. Zelfstandige woningen in een kleinschalige setting, in de wijk.
- Mantelzorgwoningen, vrij van bouwvergunning voor nieuwbouw, in de tuin of aanbouw aan het huis, onder de strikte voorwaarde dat deze ruimten worden bewoond door iemand die hulpbehoevend is.

Wat is nodig? (In meer of mindere mate)

- Een geschikte woning is een essentiële randvoorwaarde om zo lang mogelijk thuis te kunnen blijven wonen. De woningvoorraad moet hier dan wel op voorbereid zijn.
- Een 'attente wijk' en een betrokken sociaal netwerk van familieleden, vrienden, collega's, vrijwilligers, buurt of verenigingsleven, dat de mantelzorger ondersteunt bij de zorg en opvang.
- Een vaste begeleider die signaleert, coacht, coördineert, monitort en doorverwijst.
- Respijtzorg en crisisopvang, zodat de mantelzorger even op adem kan komen en om in acute gevallen opvang te bieden. Bijvoorbeeld dagopvang en dagactiviteiten, een tijdelijk en flexibel logeeradres of oppas aan huis.
- Praktische ondersteuning in de vorm van huishoudelijke hulp bij de dagelijkse werkzaamheden of bij het organiseren van het huishouden en vervoer naar en van sociale activiteiten, om mensen te kunnen blijven ontmoeten en voor een zinvolle dag invulling.

Wat levert het op?

- Mensen kunnen langer zelfstandig thuis blijven wonen en het moment uitstellen waarop intramurale opname onvermijdelijk is.
- Mantelzorgers ervaren minder belasting, zodat zij langer in staat zijn – op een prettige manier – te blijven zorgen voor hun naasten. Als men in staat is om zelf spullen te vinden en de omgeving te herkennen, vermindert dit de zorg en stress bij mantelzorgers.
- Als woningcorporaties en bouwondernemingen de nodige aanpassingen uit voeren en hun woningaanbod geschikter maken voor een bredere doelgroep, spelen zij in op de toekomstige behoefte van bewoners. Woningaanpassing sluit aan op de kerntaak van corporaties: passende en betaalbare woningen verhuren aan minder draagkrachtigen. Het kan bovendien schelen in de mutatiekosten.

- Een woonomgeving waar iedereen zich thuis voelt jong, oud en minder valide.
- Voor zorginstellingen vermindert de druk op de wachtlijst voor de beperkte plaatsen in een zorginstelling. En als mensen thuis beter in staat zijn zich te redden, maakt dat het werk van de zorgprofessional makkelijker en prettiger.

Dementie

Prognose

In Nederland hebben anno 2014 meer dan 256.000 mensen dementie. Dit zal verdubbelen tot een half miljoen mensen in 2040. Het landelijke beeld van verdubbeling van het aantal mensen met dementie geldt ook voor Goeree-Overflakkee. Indicaties zullen strenger worden, nu woont nog 70% van de dementerenden thuis, dat wordt naar verwachting 80%.

Opplussen

Er zijn veel mogelijkheden als het gaat om het verbeteren van de woonomgeving van bijvoorbeeld mensen met dementie maar die ook in het algemeen gelden om woningen meer levensloopbestendiger te maken. Belangrijke aspecten zijn: een *veilige* woning, die *herkenbaar* is, *vertrouwd* voelt en waarin ook een bewoner met dementie zich gemakkelijk kan *oriënteren* en vrij kan *bewegen*.

Zo kan de inrichting van een woning wellicht eenvoudiger en overzichtelijker. Geluidsprikkels moeten bij voorkeur weggehaald worden of de verlichting sterk verbeterd worden. Een simpele aanpassing als een temperatuurbegrenzer op de warmwaterkraan, maakt douchen en afwassen weer veilig. Een contrasterende wc-bril, lichtschakelaars en deuren maakt de oriëntatie in de woning eenvoudiger. Drempels zijn funest en dienen verwijderd of desnoods verlaagd of afgerond te worden om de kans op vallen te voorkomen. Tegelvloeren in de badkamer moeten stroef zijn. Het verhogen of verlagen van het toilet maakt het zelfstandig gebruik van het toilet langer mogelijk. Indien een trap half open is aan de zijde van de hal, dient het open gedeelte dicht gezet te worden om vallen te beperken. Voldoende rook- en CO2 melders en een goede greep bij de trap spreken voor zich.

Buitenruimte

De kwaliteit van de directe woonomgeving speelt ook een belangrijke rol in de keuze om zelfstandig te blijven wonen. 'Kun je veilig over straat? Is het verkeer overzichtelijk? Hoe zit het met de kwaliteit van de stoep en de straat?' Als je makkelijker er op uit gaat, heb je meer sociale contacten. Zo blijf je langer onder de mensen en blijf je langer actief. Participeren in de omgeving en meer mobiel kunnen zijn, heeft positieve effecten op het welbevinden en de gezondheid.

Struiken voor het raam dienen gesnoeid te worden om voldoende daglicht in de woning te krijgen. Trottoirs dienen regelmatig gecontroleerd te worden op boomwortels die tegels omhoog duwen. Achterpaden dienen goed verlicht te worden. Op looproutes dienen op regelmatige afstanden bankjes geplaatst te worden.

Kosten en opbrengsten

De gemiddelde kosten voor het opplussen van de woning bedragen ca. 500 euro per woning¹, oftewel een gemiddelde maandhuur. De opbrengst is dat de bewoner langer zelfstandig thuis kan blijven wonen. De aanpassingen hebben een positieve invloed op veiligheid en zelfredzaamheid van de bewoners. Mantelzorgers en familieleden worden minder belast.

¹ Gebaseerd op pilot project het project 'Wonen met een Plus' (2013-2014). Een initiatief van IJsseldal Wonen en diverse maatschappelijk betrokken organisaties om senioren bewuster te maken van de mogelijkheden die er zijn om hun woning levensloopbestendiger te maken.

Aanbeveling

De Adviesraad beveelt het College en leden van de Raad aan om kennis te nemen van diverse concepten die inspelen op de actualiteiten rondom wonen en welzijn. Samen met marktpartijen en lokale partners dienen de mogelijkheden onderzocht worden hoe nieuwe concepten op het gebied van wonen en welzijn ingepast kunnen worden bij ontwikkelingen op Goeree-Overflakkee. Verder beveelt de Adviesraad aan om samen met lokale partners te verkennen wat de mogelijkheden zijn om bestaande woningen levensloopbestendiger te maken en nieuwbouw met meer aandacht te ontwikkelen zodat woningen geschikt zijn om langer thuis te blijven wonen.

De gemeente zou bij onderhoud of herstructurering van een wijk of straat naar de levensloopbestendigheid moeten kijken. Bij ontwikkeling of aanleg van een nieuwe wijk deze standaard als levensloopbestendig moeten inrichten.

Woningcorporaties zouden op advies van woonadviseurs en getrainde trajectbegeleiders huurwoningen kunnen aanpassen met als meerwaarde dat niet alleen mensen met beginnende dementie langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen, maar dat de zelfredzaamheid van de dementerende en de ondersteuning door mantelzorgers zo lang mogelijk in stand blijft.

Gemeente en zorginstellingen moeten een werkwijze volgen van benaderen, informeren, adviseren en ondersteunen. De werkwijze vraagt om zorgvuldigheid en meer samenwerken met partners. Partners van gemeente en zorginstellingen zijn leveranciers, dienstverleners en ondernemers waarmee gezamenlijk goede zorg en dienstverleningen dichterbij de voordeur aangeboden kunnen worden.

Graag zouden wij hier binnen kort nader met u over van gedachten wisselen.

Namens WMO-Adviesraad Goeree-Overflakkee;

W.J. van der Kamp,
Secretaris